Муковіз Олексій Павлович
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії початкового навчання
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»

Дистанційна освіта (ДО) й дистанційне навчання (ДН) – явища нові в педагогіці, тому існує багато підходів до тлумачення цих понять. Відповідно до завдань дослідження уточнимо зміст поняття «дистанційне навчання у системі неперервної освіти вчителів початкової школи».

У «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні» ДО визначена формою навчання, рівноцінною з очною, заочною, вечірньою та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями ДН. Останні, в свою чергу, являють собою педагогічні та інформаційні технології такого навчання [3].

Найбільш вдале визначення терміну «дистанційна освіта», на нашу думку, подано на сайті по створенні курсів ДН: «Дистанційна освіта (від лат. distantia – відстань, міжнародний термін іноді трактує як «освіта на відстані») – це цілеспрямоване, методично організоване керівництво навчально-пізнавальною діяльністю і особистісним розвитком студентів, що знаходяться на відстані від навчального закладу і не контактують з педагогічним персоналом. Практикується в двох, зазвичай комбінованих формах: а) через листування, в ході якого педагог корегує та контролює засвоєння навчальної програми; б) через засоби масової комунікації – лекції і інструкції, аудіовізуальні матеріали, індивідуальні консультації по телефону. Дистанційні технології використовуються як у формальній, так і неформальній освіті [1].

Термін «дистанційне навчання» часто використовують як взаємозамінник терміну «дистанційна освіта», які на нашу думку, не є тотожними оскільки надання освіти контролюють освітні установи та

викладачі, тоді як за навчання відповідає студент. Іншими словами ДН – результат ДО.

Відповідно до чинного законодавства України ДН – індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, створеному на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [4].

Ми підтримуємо думку О.О. Андрєєва, який вважає, що вказані визначення не відображають специфіки ДН з урахуванням усіх аспектів навчального процесу та пропонує визначати його як *синтетичну, інтегральну, гуманістичну форму навчання, що базується на використанні широкого спектру традиційних і нових інформаційних технологій та їх технічних засобів, які використовують для доставки навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації діалогового обміну між викладачем і студентом, коли процес навчання некритичний щодо розташування в просторі і в часі, а також до конкретного освітнього закладу* [2, с. 19].

Таким чином, під ДН слід розуміти систематичне цілеспрямоване неперервне навчання, що здійснюється на певній просторово-часовій відстані від педагога.

Аналіз наукових джерел показав наявність багатьох суміжних понять ДН. Для уточнення поняття «дистанційне навчання у системі неперервної освіти вчителів початкової школи» виділимо у таблиці 1 основні ключові характеристики неперервної освіти, дистанційної освіти та дистанційного навчання.

Отже, проаналізувавши сутність понять «неперервна освіта», «дистанційна освіта» та «дистанційне навчання» як педагогічних категорій, ми прийшли до висновку, що *діяльнісну основу дистанційного навчання у системі неперервної освіти вчителів початкової школи складає цілеспрямована, контрольована, інтенсивна та постійна самостійна*

пізнавальна діяльність, яка може реалізуватися за будь-якої форми навчання засобами інформаційних технологій будь-де та в будь-який час за індивідуальним планом, наявністю інтерактивного комплексу навчальних дисциплін, можливістю спілкування студента з викладачем як у реальному так і нереальному часі.

Таблиця 1

Основні ключові характеристики неперервної освіти, дистанційної освіти та дистанційного навчання

Дистанційна освіта:	**Дистанційне навчання:**	**Неперервна освіта:**
– освітній процес; – форма навчання; – форма неперервної освіти; – комплекс освітніх послуг; – система навчання; – сукупність заходів; – результат еволюції процесу навчання; – інтегральна, гуманна в своїй основі форма освіти; – педагогічна освітня система; – система отримання освітніх послуг на відстані.	– навчання на відстані; – індивідуалізований процес передання, засвоєння знань, умінь, навичок та способів пізнавальної діяльності людини; – форма організації навчального процесу; – синтетична, інтегральна, гуманістична форма навчання; – організація навчального процесу; – сукупність інформаційних технологій; – нова форма заочного навчання; – комплексна педагогічна технологія.	– навчальний процес протягом усього життя людини; – сукупність шляхів, засобів, способів та форм придбання, поглиблення і розширення загальної освіти; – діяльність, спрямована на систематичне поповнення знань; – можливість загальноосвітньої та професійної підготовки; – довічне навчання та виховання; – вид соціального спілкування; – принцип системи і методів задоволення інтелектуальних, суспільно-політичних, етичних та естетичних потреб.

Література

1. Creating Distance Learning Course s [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://depts.washington.edu/eproject/lesson1.htm

2. Андреев А.А. К вопросу об определении понятия «дистанционное обучение» / А.А. Андреев // Дистанционное образование, 1997. – №4. – С. 16 – 19.

3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html

4. Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0464-04